

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ 2^ο

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Τί δέ; τόδε οὐκ εἰκός, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, μήτε τοὺς ἀπαιδεύτους καὶ ἀληθείας ἀπείρους ἱκανῶς ἂν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι, μήτε τοὺς ἐν παιδείᾳ ἐωμένους διατρίβειν διὰ τέλους, τοὺς μὲν ὅτι σκοπὸν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἓνα, οὐ στοχαζομένους δεῖ ἅπαντα πράττειν ἃ ἂν πράττωσιν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, τοὺς δὲ ὅτι ἐκόντες εἶναι οὐ πράξουσιν, ἡγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπωκίσθαι;

Ἀληθῆ, ἔφη.

Ἡμέτερον δὲ ἔργον, ἦν δ' ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν τάς τε βελτίστας φύσεις ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον, ἰδεῖν τε τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν, καὶ ἐπειδὴ ἀναβάντες ἱκανῶς ἴδωσι, μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται.

Τὸ ποῖον δὴ;

Τὸ αὐτοῦ, ἦν δ' ἐγώ, καταμένειν καὶ μὴ ἐθέλειν πάλιν καταβαίνειν παρ' ἐκείνους τοὺς δεσμώτας μηδὲ μετέχειν τῶν παρ' ἐκείνοις πόνων τε καὶ τιμῶν, εἴτε φαυλότεραι εἴτε σπουδαιότεραι.

Ἐπειτ', ἔφη, ἀδικήσομεν αὐτούς, καὶ ποιήσομεν χεῖρον ζῆν, δυνατόν αὐτοῖς ὃν ἄμεινον; Ἐπελάθου, ἦν δ' ἐγώ, πάλιν, ὦ φίλε, ὅτι νόμῳ οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἔν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι, συναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκῃ, ποιῶν μεταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ὠφελίας ἣν ἂν ἕκαστοι τὸ κοινὸν δυνατοὶ ὦσιν ὠφελεῖν καὶ αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφιῇ τρέπεσθαι ὅπῃ ἕκαστος βούλεται, ἀλλ' ἵνα καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν σύνδεσμον τῆς πόλεως. Ἀληθῆ, ἔφη· ἐπελαθόμην γάρ.

A1.α. Να χαρακτηρίσετε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου ως «**Σωστή**», αν είναι σωστή, ή «**Λάθος**» εάν είναι λανθασμένη, σύμφωνα με το κείμενο αναφοράς.

α. Όλοι δύνανται να προσεγγίσουν το αγαθό.

β. Οι πεπαιδευμένοι που παραμένουν αφοσιωμένοι αποκλειστικά στις πνευματικές τους αναζητήσεις είναι οι κατάλληλοι για τη διακυβέρνηση της πολιτείας.

γ. Ο νόμος μεριμνά για την ευδαιμονία μόνο μιας κοινωνικής ομάδας.

δ. Ο Σωκράτης αναφέρει ως λειτουργία του νόμου και τον καταμερισμό της εργασίας.

β. «... ἡγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπωκίσθαι;», «ὅτι νόμῳ οὐ τοῦτο μέλει...»: Να αναγνωρίσετε τα σχήματα λόγου που αξιοποιούνται σ'αυτά τα σημεία του κειμένου και να αποδώσετε συνοπτικά το νοημά τους.

Μονάδες 10 (4+6)

B1. Να περιγράψετε την πορεία για την προσέγγιση και κατάκτηση του «αγαθού» και να προσδιορίσετε το περιεχόμενο του συγκεκριμένου όρου.

Μονάδες 10

B2. Πώς συνδέεται το χρέος των ορθά πεπαιδευμένων με το σκοπό του νόμου και πώς δικαιολογείται η χρήση μέσων, όπως «πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκη» για την υλοποίηση αυτών των στόχων;

Μονάδες 10

B3. α. Να κυκλώσετε την ορθή απάντηση στις προτάσεις που ακολουθούν:

1. Ο δρόμος που λογικά ακολούθησε ο Σωκράτης για να αναζητήσει ακριβώς την απόλυτη ουσία των ηθικών εννοιών ήταν:
 - α. η παραγωγική μέθοδος
 - β. η επαγωγική μέθοδος
 - γ. η αναλογική μέθοδος.
2. Ο Πλάτωνας ίδρυσε την Ακαδημία μετά την επιστροφή του από:
 - α. το πρώτο ταξίδι
 - β. το δεύτερο ταξίδι
 - γ. το τρίτο ταξίδι
3. Οι συγγενείς του Πλάτωνα που ανήκαν στην ηγετική ομάδα των ολιγαρχικών ήταν:
 - α. Ο Κρίτωνας και ο Χαρμίδης
 - β. Ο Θηραμένης και ο Χαρμίδης
 - γ. Ο Κριτίας και ο Χαρμίδης
4. Η ιδεώδης πολιτεία ενσαρκώνει τέσσερις θεμελιώδεις αρετές και είναι:
 - α. σοφή, ανδρεία, με αδελφосύνη και μεγαλοφροσύνη.
 - β. σοφή, ανδρεία, με αυτοκυριαρχία-νομιμοφροσύνη και δίκαιη.
 - γ. σοφή, ανδρεία, με σωφροσύνη και αδέκαστη.
5. Οι φύλακες επίκουροι:
 - α. είχαν στρατιωτικά και διοικητικά καθήκοντα.
 - β. συντηρούσαν τις άλλες δύο τάξεις.
 - γ. ήταν η πολυπληθέστερη τάξη.

β. . Να αντιστοιχίσετε τη **Στήλη Α** του παρακάτω πίνακα με το γράμμα της **Στήλης Β**, προκειμένου να συμπληρωθεί ορθά το νόημά της.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1.Θρασύμαχος	α. δικαιοσύνη είναι η εντιμότητα στις συναλλαγές
2. Γλαύκων	β. ο καθένας οφείλει να πράττει για το κοινωνικό σύνολο εκείνο «είς ὃ αὐτοῦ ἡ φύσις ἐπιτηδειοτάτη πεφυκυῖα εἴη».
3. Κέφαλος	γ. δικαιοσύνη ως μια υποκριτική κοινωνική σύμβαση που επιβάλλεται από τους πολλούς και αδύνατους για την αυτοπροστασία τους.
4. Πολέμαρχος	δ. το συμφέρον του ισχυρού καθορίζει το τι είναι δίκαιο.
5. Σωκράτη	ε. διισχυρίζεται ότι δικαιοσύνη είναι να αποδίδεις τα ίσα, καλό στον φίλο, κακό στον εχθρό.

Μονάδες 10 (5+5)

B4. α. Να αντιστοιχίσετε καθεμιά από τις αρχαίες ελληνικές λέξεις της **Στήλης Α** με την ετυμολογικά συγγενή της νεοελληνική λέξη από τη **Στήλη Β** (στη Στήλη Β περισεύουν δύο λέξεις).

Στήλης Α	Στήλη Β
ἐπιτροπεῦσαι	κάτοπτρο
ἴδωσι	διήγηση
ἀφιῖ	προφήτης
συναρμόττων	τρόπαιο
μετέχειν	απολογητικός
ἡγούμενοι	καθετήρας
	ευεξία
	προσαρμογή

β. Να γράψετε τα αντώνυμα των λέξεων που έπονται στα αρχαία ελληνικά:

- ὠφελίας

- σύνδεσμος.....
- ἄμεινον.....
- εὖ πράξει.....

Μονάδες 10 (6+4)

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

B5. Να συγκρίνετε την Αθηναϊκή Δημοκρατία όπως περιγράφεται στο απόσπασμα του Θουκυδίδη με το ιδανικό πολίτευμα που προτείνει ο Πλάτων στα κείμενα αναφοράς.

Το πολίτευμα που έχουμε σε τίποτε δεν αντιγράφει τα ξένα πολιτεύματα. Αντίθετα, είμαστε πολύ περισσότερο εμείς παράδειγμα για τους άλλους παρά μιμητές τους. Το πολίτευμά μας λέγεται Δημοκρατία, επειδή την εξουσία δεν την ασκούν λίγοι πολίτες, αλλά όλος ο λαός. Όλοι οι πολίτες είναι ίσοι μπροστά στον νόμο για τις ιδιωτικές τους διαφορές. Για τα δημόσια αξιώματα προτιμώνται εκείνοι που είναι ικανοί και τα αξίζουν και όχι εκείνοι που ανήκουν σε μια ορισμένη τάξη. Κανείς, αν τύχει και δεν έχει κοινωνική θέση ή αν είναι φτωχός, δεν εμποδίζεται γι' αυτό να υπηρετήσει την πολιτεία, αν έχει κάτι άξιο να προσφέρει. Στη δημόσια ζωή μας είμαστε ελεύθεροι, αλλά και στις καθημερινές μας σχέσεις δεν υποβλέπομε ο ένας τον άλλο, δεν θυμώνομε με τον γείτονά μας αν διασκεδάζει, και δεν του δείχνουμε όψη πειραγμένου που, αν ίσως δεν τον βλάπτει, όμως τον στενοχωρεί. Αν, ωστόσο, η αυστηρότητα λείπει από την καθημερινή μας ζωή, στα δημόσια πράγματα, από εσωτερικό σεβασμό, δεν παρανομούμε. Σεβόμαστε τους άρχοντες, πειθαρχούμε στους νόμους και, μάλιστα, σε όσους έχουν γίνει για να προστατεύουν τους αδυνάτους και όσους που, αν και άγραφοι, είναι ντροπή να τους παραβαίνει κανείς.

Θουκυδίδης, Β, 37

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θουκυδίδου, Ζ, 93

Ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης τοσαῦτα εἶπεν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι διανοούμενοι μὲν καὶ αὐτοὶ πρότερον στρατεύειν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, μέλλοντες δ' ἔτι καὶ περιορώμενοι, πολλῶ μᾶλλον ἐπερρώσθησαν διδάξαντος ταῦτα ἕκαστα αὐτοῦ καὶ νομίσαντες παρὰ τοῦ σαφέστατα εἰδότος ἀκηκοέναι· ὥστε τῇ ἐπιτείχισι τῆς Δεκελείας προσεῖχον ἤδη τὸν νοῦν καὶ τὸ παραυτίκα καὶ τοῖς ἐν τῇ Σικελίᾳ πέμπειν τινὰ τιμωρίαν. καὶ Γύλιππον τὸν Κλεανδρίδου προστάξαντες ἄρχοντα τοῖς Συρακοσίοις ἐκέλευον μετ' ἐκείνων καὶ τῶν Κορινθίων βουλευόμενον ποιεῖν ὅπῃ ἐκ τῶν παρόντων μάλιστα καὶ τάχιστα τις ὠφελία ἦξει τοῖς ἐκεῖ. ὁ δὲ δύο μὲν ναῦς τοὺς Κορινθίους ἤδη ἐκέλευεν οἱ πέμπειν ἐς Ἀσίην, τὰς δὲ

λοιπὰς παρασκευάζεσθαι ὅσας διανοοῦνται πέμπειν καί, ὅταν καιρὸς ᾗ, ἐτοίμας εἶναι πλεῖν. ταῦτα δὲ ξυνθέμενοι ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος. Ἀφίκετο δὲ καὶ ἡ ἐκ τῆς Σικελίας τριήρης τῶν Ἀθηναίων, ἣν ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ ἐπὶ τε χρήματα καὶ ἱππείας. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες ἐψηφίσαντο τὴν τε τροφὴν πέμπειν τῇ στρατιᾷ καὶ τοὺς ἱππείας. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἑβδομον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

Γ1. Να γράψετε τη μετάφραση του παρακάτω αποσπάσματος: «Ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης τοσαῦτα εἶπεν... πέμπειν τινὰ τιμωρίαν»

Μονάδες 10

Γ2. Πῶς ἐπέδρασε ο λόγος του Αλκιβιάδη στους Λακεδαιμονίους και ποιες οι μετέπειτα ενέργειες τους;

Μονάδες 10

Γ3.α. Να μεταφέρετε στη δοτική ὅσα ουσιαστικά βρίσκονται σης γ κλίση, διατηρώντας τον αριθμό που βρίσκονται: «Ἀφίκετο δὲ καὶ ἡ ἐκ τῆς Σικελίας τριήρης τῶν Ἀθηναίων, ἣν ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ ἐπὶ τε χρήματα καὶ ἱππείας»

β. Στο απόσπασμα «οἱ δὲ Λακεδαμόνιοι διανοοῦμενοι... εἰδότος ἀκηκοέναι» να βρεῖτε δύο τύπους συνηρημένων ρημάτων και να γράψετε το γ πληθυντικό πρόσωπο του παρατατικού στη φωνή που βρίσκεται ο κάθε τύπος.

γ. Να εντοπίσετε σε ὅλο το αδίδακτο κείμενο ἓνα μεταπλαστό ουσιαστικό και ἓνα δευτερόκλιτο συνηρημένο και να τα μεταφέρετε στην ονομαστική του πληθυντικού αριθμού.

Μονάδες 10(3+4+3)

Γ4.α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τούς ὅρους: διδάξαντος, τῆς Δεκελείας, τὸν Κλεανδρίδου, πλεῖν.

β. Να μεταφερθεῖ ο πλάγιος λόγος σε ευθύ: νομίσαντες παρὰ τοῦ σαφέστατα εἰδότος ἀκηκοέναι

γ. Να εκφρασθεῖ η επιρρηματική σχέση που δηλώνει η μετοχή «νομίσαντες» με ὅλους τους δυνατούς τρόπους(δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση, εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας)

Μονάδες 10(4+2+4)

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΑΥΡΑΚΗ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ 2

A1.α.: α. Λάθος

β. Λάθος

γ. Λάθος

δ. Σωστό

B3.α.: 1β, 2α, 3γ, 4β, 5α

β.: 1δ, 2γ, 3α, 4ε, 5β.

B4.α.: έπιτροπεύσαι- τρόπαιο

ΐδωσι- κάτοπτρο

άφιξι- καθετήρας

συναρμόττων- προσαρμογή

μετέχειν- ευεξία

ήγούμενοι -διήγηση

β. ώφελίας# βλάβης, ζημίας.

σύνδεσμος# διάλυσιν

άμεινον # χειρόν , κάκιον

εὖ πράξει # κακῶς πράττει

Γ3.α. τριήρει, χρήμασιν, ίππεῦσιν.

β. διεννοοῦντο, περιεωρῶντο

γ. νῆες, νοῖ.

Γ4.α. διδάξαντος: γενική απόλυτη αιτιολογική μετοχή (με υποκείμενο το αὐτοῦ)

τῆς Δεκελείας: γενική αντικειμενική στο έπιτειχίσει

τὸν Κλεανδρίδου: παράθεση στο Γύλυππον

πλεῖν: απαρέμφατο της αναφοράς στο έτοίμας